

Kouluterveyskysely 2017 - kuntaraportti

405/12.01.03/2018

SOVV 13.12.2018 § 98

Lisätiedot:

sosiaali- ja terveysjohtaja Ulla Tikkanen, puh. 050 355 3246
opetuspäällikkö Sari Aarniokoski, puh. 050 382 6265
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen järjestämä kansallinen Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta. Kouluterveyskysely toteutettiin sähköisesti Kauniaisten ala- ja yläkouluissa sekä lukioissa keväällä 2017.

Kouluterveyskyselyn tulokset on julkaistu kaikille avoimessa sähköisessä portaalisissa (www.thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset), josta löytyy tulokset myös Kauniaisten osalta. Tuloksia voi tarkastella tietokannasta sukupuolen, kouluasteen ja kunnan mukaan. Osasta indikaattoreista vertailutietoja löytyy myös aiemmilta vuosilta.

Kauniaisten kuntaraporttiin (**liite**) on kerätty keskeisemmät huomiot tuloksista Kauniaisten osalta. Raportin indikaattorit on valittu THL:n järjestämän pääkaupunkiseudun kouluterveyskysely -seminaarin perusteella sekä hyödyntämällä THL:n kokoamaa opiskeluhuollon indikaattoripakettia. Kouluterveyskyselyraportissa tuodaan myös esille LAPE-muutosohjelmassa esiin nousseita kysymyksiä liittyen lapsiin, nuoriin ja perheisiin. Raportti on valmisteltu poikkihallinnollisen Tejo-ryhmän yhteistyönä. Kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään oppilaitosten hyvinvointityössä sekä kaupungin toiminnan kehittämisessä.

Kauniaislaiset lapset ja nuoret voivat kansallisesti verrattain hyvin. Suurin osa lapsista ja nuorista kokee olevansa tärkeä osa perhettä, kaveriporukkaa ja kouluyhteisöä ja lähes 95 % ilmoittaa, että heillä on joku viikoittainen harrastus. Huolenaiheena tuloksista nousee nuorten runsas päihteiden käyttö, poikien ylipaino ja huono nukkuminen sekä tyttöjen kokema koulu-uupumus ja ahdistuneisuus. Huolta herättää myös nuorten kokema väkivalta ja häirintä.

Huolta herättävät ilmiöt vaativat kaikki vanhemmuuden tuen kehittämistä. Työtä jatketaan LAPE-muutosohjelman mukaisesti ja lapsi- ja perhepalveluihin muokataan vanhemmuuden tukemisen malli. Työssä tulee huomioida myös kuntalaisten osallisuus ja esimerkiksi yhteistyötä järjestöjen kanssa tulee kehittää. Keskeisessä asemassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi on monialainen yhteistyö sivistystoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen yhdyspinnoilla. On tärkeää, että ymmärrys yhteisistä asiakkaisista ja yhteisestä työstä lisääntyy laajemminkin.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta hyväksyi omalta osaltaan kouluterveyskyselyn 2017 kuntaraportin ja pyysi siitä lausuntoa suomenkieliseltä opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnalta.

Sivistystoimenjohtaja:

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta hyväksyy omalta osaltaan kouluterveyskyselyn 2017 kuntaraportin.

.....

Puheenjohtaja Mollgren ehdotti jäsen Kuosmasen ja jäsen Laitisen kannattamana, että valiokunta hyväksyy päätösehdotuksen ja antaa lisäksi seuraavan lausunnon kouluterveyskyselyn 2017 osalta:

Lausunto Kouluterveyskysely 2017 – Katsaus Kauniaisten tuloksiin

Kouluterveyskysely tarjoaa tärkeää tietoa päätöksenteon tueksi. Kysely antaa hyvien tulosten lisäksi tietoa myös ongelmallisista poikkeamista. Vahva varhaisen puuttumisen kehikko on oleellista näiden lasten auttamiseksi.

Oppilaiden hyvinvointi onkin Kauniaisten kouluissa usein nostettu keskiöön. Kasavuoren koulussa on vuodesta 2017 alkaen tarjottu oppilaan hyvinvointi-ainetta. Hyvinvointiopetusta tuodaan jatkossa vahvemmin myös alakoululaisille. Talousarvioon on kirjattu opetuksen arviointisuunnitelman laadinta. Myös oppilaiden hyvinvointi on osa opetuksen järjestämisen arviointia.

Kauniaislaiset lapset harrastavat paljon. Koulujen monipuolinen kerhotoiminta tarjoaa oppilaille mahdollisuuden tutustua eri lajeihin ja uusiin ihmisiin. Myös koululiikunta voi edistää liikunnasta nauttimista. Liikuntatunneista tehtyjen leikkausten vuoksi valiokunta on esittänyt, että taito- ja taideaineiden valinnaisia tarkastellaan etenkin liikunnan osalta.

Yläkouluikäisten humalahakuinen juominen on vakava ongelma. Vapaa-ajalla on olennaista kannustaa lapsia ja nuoria päihteettömään tekemiseen. Oppilaiden terve itsetunto ja henkinen hyvinvointi on oleellista, mutta myös valistus oppilaille ja vanhemmille on tärkeää. Valiokunta onkin ehdottanut, että Kauniaisten kouluilla järjestetään oppilaille ja opiskelijoille päihdevalistus-teemapäiviä, joissa on paikalla entinen päihteiden väärinkäyttäjä sekä päihdetyön ammattilaisia/ asiantuntijoita tarpeen mukaan. Myös vanhemmille on järjestetty tilaisuuksia. Tietoa Kouluterveyskyselyn tulokista jaetaan Wilman kautta oppilaiden vanhemmille.

Koulustressillä ja koulu-uupumuksella on kauaskantoisia vaikutuksia. On tärkeää, että lapset ja nuoret saavat koulussa tarvitsemaansa tukea monipuolisesti. Valiokunta on pyytänyt tuen riittävydestä selvitystä opettajille suunnatun kyselyn kautta.

Seksuaaliseen häirintään tulee puuttua vahvemmin valistuksella.

Koulukohtaisen tiedon saaminen on tärkeää etenkin oppilaitosten hyvinvointityötä suunniteltaessa.

Keskeisessä asemassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi on

monialainen yhteistyö sivistystoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen yhdyspinoilla. On tärkeää, että ymmärrys yhteisistä asiakkaista ja yhteisestä työstä lisääntyy laajemminkin. Toimiva yhteistyö edellyttää yhteistyötä myös valiokuntatasolla. Sivistystoimen valiokuntien ja sotevaliokunnan yhteistyö mm. yhteisten iltakoulujen merkeissä olisi tarpeellista.

Hyvä esimerkki soten ja sivistystoimen käytännön yhteistyöstä on sosiaali-toimen jalkautuminen päiväkotien vanhempainiltoihin kertomaan perheille tarjottavista palveluista. Vastaavan toiminnan vieminen myös koulujen vanhempainiltoihin olisi kannattavaa ennaltaehkäisevää toimintaa.

Merkittävä osa yläkoulu- ja lukioikäisistä lapsista ja nuorista tulee ympäröivistä kunnista. Tämä edellyttää läheistä yhteistyötä naapurikuntien kanssa myös oppilaiden hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Päätös:

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta hyväksyy omalta osaltaan kouluterveyskyselyn 2017 kuntaraportin ja antaa lisäksi seuraavan lausunnon:

Lausunto Kouluterveyskysely 2017 – Katsaus Kauniaisten tuloksiin

Kouluterveyskysely tarjoaa tärkeää tietoa päätöksenteon tueksi. Kysely antaa hyvien tulosten lisäksi tietoa myös ongelmallisista poikkeamista. Vahva varhaisen puuttumisen kehikko on oleellista näiden lasten auttamiseksi.

Oppilaiden hyvinvointi onkin Kauniaisten kouluissa usein nostettu keskiöön. Kasavuoren koulussa on vuodesta 2017 alkaen tarjottu oppilaan hyvinvointi-ainetta. Hyvinvointiopetusta tuodaan jatkossa vahvemmin myös alakoululaisille. Talousarvioon on kirjattu opetuksen arviointisuunnitelman laadinta. Myös oppilaiden hyvinvointi on osa opetuksen järjestämisen arviointia.

Kauniaislaiset lapset harrastavat paljon. Koulujen monipuolinen kerhotoiminta tarjoaa oppilaille mahdollisuuden tutustua eri lajeihin ja uusiin ihmisiin. Myös koululiikunta voi edistää liikunnasta nauttimista. Liikuntatunneista tehtyjen leikkausten vuoksi valiokunta on esittänyt, että taito- ja taideaineiden valinnaisia tarkastellaan etenkin liikunnan osalta.

Yläkouluikäisten humalahakuinen juominen on vakava ongelma. Vapaa-ajalla on olennaista kannustaa lapsia ja nuoria päihteettömään tekemiseen. Oppilaiden terve itsetunto ja henkinen hyvinvointi on oleellista, mutta myös valistus oppilaille ja vanhemmille on tärkeää. Valiokunta onkin ehdottanut, että Kauniaisten kouluilla järjestetään oppilaille ja opiskelijoille päihdevalistus-teemapäiviä, joissa on paikalla entinen päihteiden väärinkäyttäjä sekä päihdetyön ammattilaisia/ asiantuntijoita tarpeen mukaan. Myös vanhemmille on järjestetty tilaisuuksia. Tietoa Kouluterveyskyselyn tuloksista jaetaan Wilman kautta oppilaiden vanhemmille.

Koulustressillä ja koulu-uupumuksella on kauaskantoisia vaikutuksia. On tärkeää, että lapset ja nuoret saavat koulussa tarvitsemaansa tukea monipuolisesti. Valiokunta on pyytänyt tuen riittävydestä selvitystä opettajille suunnatun kyselyn kautta.

Seksuaaliseen häirintään tulee puuttua vahvemmin valistuksella.

Koulukohtaisen tiedon saaminen on tärkeää etenkin oppilaitosten hyvinvointityötä suunniteltaessa.

Keskeisessä asemassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi on monialainen yhteistyö sivistystoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen yhdyspinoilla. On tärkeää, että ymmärrys yhteisistä asiakkaista ja yhteisestä työstä lisääntyy laajemminkin. Toimiva yhteistyö edellyttää yhteistyötä myös valiokuntatasolla. Sivistystoimen valiokuntien ja sotevaliokunnan yhteistyö mm. yhteisten iltakoulujen merkeissä olisi tarpeellista.

Hyvä esimerkki soten ja sivistystoimen käytännön yhteistyöstä on sosiaali-toimen jalkautuminen päiväkotien vanhempainiltoihin kertomaan perheille tarjottavista palveluista. Vastaavan toiminnan vieminen myös koulujen vanhempainiltoihin olisi kannattavaa ennaltaehkäisevää toimintaa.

Merkittävä osa yläkoulu- ja lukioikäisistä lapsista ja nuorista tulee ympäröivästä kunnista. Tämä edellyttää läheistä yhteistyötä naapurikuntien kanssa myös oppilaiden hyvinvointiin liittyvissä asioissa.